

Skjemainformasjon

Skjema	Norges dokumentarv - nominasjonsskjema
Referanse	1004147
Innsendt	19.06.2014 13:36:14

Sammendrag

Sammendrag

Tittel på dokument(er)/arkiv(er) som nomineres

Arkivet etter Leseforeningen for kvinner 1874-1974.

Sammendrag (maks 3000 tegn)

Arkivet etter Leseforeningen for kvinner er en viktig kilde til forståelsen av norsk kvinnehistorie. Som en forløper for de første kvinnesaksforeningene hadde Leseforeningen for kvinner en viktig rolle i utviklingen frem mot stemmeretten. Foreningen ble stiftet i 1874 etter mønster av den nystartede Kvindelige Læseforening i København. Formålet med foreningen var å lette kvinners tilgang til norsk og utenlandsk litteratur, og å øke interessen for kvinnenes stilling i samfunnet.

Selv om stifterne understreket at leseforeningen ikke var basert på en «indført Emancipationstanke», var opprettelsen av foreningen kontroversiell, og møtte mye motstand. Det ble uttalt redsel for at kvinnene nå skulle «forlade hus og hjem og arne, vannskjøtte sine barn og sin mand» og at de «dagen lang vilde komme til at ligge på sofaen og røge cigar».

Det første skrittet på veien frem til politisk deltagelse var utdanning, og her var leseforeningen en ny innfallsport til lærdom.

Det var først ti år etter opprettelsen av leseforeningen at kvinner fikk lovfestet rett til å studere ved universitetet.

Leseforeningen tilbød i tillegg til tilgangen på bøker, tidsskrifter og aviser også lesesirkler, og etter hvert også foredrag av kjente vitenskapsmenn. Også kvinner kom til orde på talerstolen her, den første var fru Mathilde Schjøtt, som talte om Conradine Dunker. Senere ble litterære og også sosiale problemer drøftet i foredrag av kjente kvinnepolitiske aktører slik som Ragna Nielsen, Gina Krog og flere. Ideen spredte seg og lignende leseforeninger fantes etter hvert i andre norske byer, bl.a. i Trondheim, Stavanger og Porsgrunn.

Opplysninger om søker

Opplysninger om søker

Navn på søker	Nasjonalbiblioteket
Søkers tilknytning til den nominerte dokumentarven	Eier

Kontaktperson(er)

Navn	Jon Arild Olsen
Stilling	Direktør for forskning og formidling
E-postadresse	jon.olsen@nb.no
Telefonnummer	23 27 62 24

Fullmaktserklæring

Jeg bekrefter at jeg har fullmakt til å nominere dokumentarven som beskrives i dette nominasjonsskjemaet til Norges dokumentarv

Navn	Jon Arild Olsen
Stilling	Direktør for forskning og formidling
Institusjon	Nasjonalbiblioteket

Identifikasjon og beskrivelse

Identifikasjon og bekskrivelse av dokumentarven

Nøyaktig tittel på dokumentarven, omfang, datering (ytterår) og navn på institusjon/organisasjon som skal stå på et eventuelt diplom

Arkivet etter Leseforeningen for Kvinner, 1874-1974.

Arkivet består av korrespondanse, møteprotokoller, medlemsfortegnelser, regnskaper, protokoller for bokkjøp og -gaver, utlåns- og statistikkprotokoller, papirer angående stiftelsen av foreningen og årsberetninger og foto. Omfang: ca. 1 hyllemeter.

Visuell dokumentasjon

- Bevaringsplan_NB.pdf
- Forhandlingsprotokol_1881_1897.jpg
- Leseforeningen_protokoller.jpg
- Læsesalen_Parkveien_62.jpg
- Læseforening_for_Kvinder.jpg

Kataloginformasjon/arkivbeskrivelse/arkivreferanse

Proveniens (opprinnelse)

Arkivet etter Leseforeningen for Kvinner ble overført til Universitetsbiblioteket, sammen med leseforeningens boksamling og en statuett av Camilla Collett, da foreningen ble nedlagt ved 100-årsjubileet i 1974. Arkivet fikk signaturene Ms.fol. 3870 og Brevs. 527.

Ms.4° 2997 Årsberetninger, generalforsamlingsreferat, trykksaker m.m. er eldre tilvekst som antagelig har kommet til Nasjonalbiblioteket via tidligere styremedlemmer i foreningen.

Bibliografi

Leseforeningen For Kvinner. (2013, 16. august). I Store norske leksikon. Hentet 5. mai 2014 fra http://snl.no/Leseforeningen_for_kvinner

Gro Hagemann, Det moderne gjennombrudd : 1870-1905, b. 9 i Aschehous norgeshistorie. Oslo: Aschehoug, 2005 s. 63-64.

Ragnhild Frisak, «Stiftelsen av læseforeningen for kvinder i Kristiania» i Kvindernes læseforening: 100 år : jubileumsskrift 1998.

Porsgrunn : Kvindernes læseforening, 1998, s. 11-13.

Torill Stokkan, «Læseforeningen for kvinder : 'En slange der vilde forgifte våre hjemms fred'» i Bok og bibliotek 1998/4. s. 26-27.

Marie Mathisen, «Læseforening for Kvinder» i Norske kvinder : en oversigt over deres stilling og livsvilkaar i hundredeaaet 1814-1914. b. 2. Kristiania : Berg & Høgh, 1914. s. 1-3.

Støtteerklæringer

Støtteerklæring

- Bevaringsplan_NB.pdf
- Forhandlingsprotokol_1881_1897.jpg
- Leseforeningen_protokoller.jpg
- Læsesalen_Parkveien_62.jpg
- Læseforening_for_Kvinder.jpg

Juridiske forhold

Juridiske forhold

Hvem eier dokumentarven? Oppgi navn og kontaktinformasjon.

Navn	Nasjonalbiblioteket
Adresse	Henrik Ibsensgate 110, 0255 Oslo
Telefon	810 013 00
E-post	nb@nb.no

Hvem forvalter dokumentarven? Oppgi navn og kontaktinformasjon.

Navn	Nasjonalbiblioteket
Adresse	Henrik Ibsensgate 110, 0255 Oslo
Telefon	810 013 00
E-post	nb@nb.no

Tilgang

Vil det være faktorer som begrenser offentlig tilgang til dokumentene? Beskriv dem i så fall nedenfor.

Arkivet er tilgjengelig til bruk på Nasjonalbibliotekets spesiallesesal etter de vanlige reglene for bruk av privatarkivmateriale. Deler av materialet er digitalisert, og er tilgjengelig på www.nb.no for nedlastning. Fotografiene fra Leseforeningen er tilgjengelige på Flickr: https://www.flickr.com/photos/national_library_of_norway

Opphavsrett

Beskriv den opphavsrettslige statusen til dokumentarven.

Dokumenter som regnes som åndsverk, der forfatteren ikke har vært død i mer enn 70 år, kan ikke gjengis uten samtykke fra forfatter. Arkivet omfatter dokumenter skrevet i perioden 1874-1974, og det vil derfor kunne finnes dokumenter som omfattes av opphavsretten der.

Vurdering opp mot utvelgelseskriteriene

Vurdering opp mot utvelgelseskriteriene

Autentisitet

Dette er Leseforeningen for kvinners eget arkiv, overlevert i sin helhet fra foreningen da den ble oppløst i 1974. Arkivet er unikt og uerstattelig.

Nasjonal betydning

Arkivet er en viktig kilde til forståelsen av norsk kvinnehistorie. Som en forløper for de første kvinnesaksforeningene hadde Leseforeningen for kvinner en viktig rolle i utviklingen frem mot stemmeretten. Det første skrittet på veien frem til politisk deltagelse var utdanning, og her var leseforeningen en ny innfallsport til lærdom. Det var først ti år etter opprettelsen av leseforeningen at kvinner fikk lovfestet rett til å studere ved universitetet.

Leseforeningen tilbød i tillegg til tilgangen på bøker, tidsskrifter og aviser også lesesirkler, og etter hvert også foredrag av kjente vitenskapsmenn. Også kvinner kom til orde på talerstolen her, den første var fru Mathilde Schjøtt, som talte om Conradine Dunker. Senere ble litterære og også sosiale problemer drøftet i foredrag av Ragna Nielsen, Gina Krog og flere.

Tilleggsriterier

Dokumentenes nasjonale betydning må bli bekreftet gjennom ett eller flere av disse kriteriene

Tid

Da Leseforeningen for kvinner ble opprettet i 1874 var dette den første foreningen som tok et steg i retning av en plass i det offentlige rom for kvinner. I 1800-tallets begynnelse var det å opptre offentlig ansett som upassende for en anstendig dame. Det kom da også flere bekymrede uttalelser om at foreningen var en krenkelse mot kvinnelighetsbegrepet, til tross for at stifterne var påpasselige med å understreke at leseforeningen ikke var basert på en «indført Emancipationstanke». Først i 1883 ble den kvinnelige diskusjonsklubben Skuld grunnlagt, og Norsk Kvinnesaksforening ble stiftet i 1884.

Sted

Mennesker

Det var Camilla Collett som tok initiativ til opprettelsen av Leseforeningen etter et besøk i den nystartede Kvindelige Læseforening i København. Elise Aubert (1837-1909), Hedvig Maribo og Johanne Vogt (1833-1906) startet foreningen etter Colletts idé og mønster fra København.

Mange av leseforeningens medlemmer kom til å få betydning både som skribenter og i det offentlige ordskiftet. Arkivet er derfor kilde til mange sentrale aktører innfor kultur og samfunnsliv i de 100 årene foreningen eksisterte.

Emne og tema

Leseforeningens arkiv dokumenterer en organisasjon fra opprettelse til nedleggelse. Fra innhenting av informasjon fra den nystartede Læseforening for Kvinder i København, til nedleggelse og avhending av boksamling, bilder og møbler.

Form og stil

Sosial, åndelig eller kulturell verdi

Arkivet etter Leseforeningen for kvinner er også en unik kilde til norske kvinners lesning i de 100 årene foreningen eksisterte. De mange tilvekstlistene, utlånsprotokollene, ønskelistene og statistikken som foreningen førte gir mange innfallsvinkler til medlemmenes kontaktflate med litteraturen. Som et eksempel kan det nevnes at Ibsens Gjengangere i følge styreprotokollene ikke ble ansett som passende for høytlesning.

Utfyllende opplysninger

Utfyllende opplysninger

Sjeldenhet

Integritet

Representativitet

Konsultasjon og samtykke

Konsultasjon og samtykke

Har dokumentarvens eier(e) og forvalter(e) blitt orientert om og godkjent nominasjonen?

Ja

Vurdering av risiko

Vurdering av risiko

Gi en beskrivelse av i hvor stor grad den nominerte dokumentarven er truet.

I forhold til sin alder og beskaffenhet er dokumentet i god tilstand og oppbevares under gode, stabile forhold. Se også punkt 9.

Bevaringsplan

Bevaringsplan

Inngår dokumentarven i en bevaringsplan?

Ja

Hvis ja, last opp et sammendrag av bevaringsplanen. Hvis nei, last opp opplysninger om de nåværende bevaringsforholdene og forvaltningen av dokumentarven.

Vedlegg

- Bevaringsplan_NB.pdf
- Forhandlingsprotokol_1881_1897.jpg
- Leseforeningen_protokoller.jpg
- Læsesalen_Parkveien_62.jpg
- Læseforening_for_Kvinder.jpg

Resultat og tilleggsinformasjon

Resultatet av nominasjonen og ev. tilleggsinformasjon

Hva ønsker din institusjon å oppnå ved å få dokumenter innskrevet i Norges dokumentarv? Kom med eventuell tilleggsinformasjon som støtter en innskriving i Norges dokumentarv.

Med nominasjonen til Norges dokumentarv ønsker Nasjonalbiblioteket å løfte fram dokument fra samlingen som har stor nasjonal betydning, og som styrker representativitet og mangfold i Norges dokumentarv med hensyn til kjønn, medietype og historisk periode.